

11. 1. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Náklady na činnosti, ke kterým je insolvenční správce povinen ze zákona

Během insolvenčního řízení vzniká celá řada nových pohledávek, jejichž zaplacení požadují věřitelé po insolvenčním správci.

Přístup insolvenčních správců je povětšinou takový, že je-li uplatněná pohledávka podřaditelná pod některé z ustanovení § 168 insolvenčního zákona, tak ji bez dalšího (*automaticky*) zaúčtují na vrub majetkové podstaty jako její náklad (*a zaplatí*). Jak dále rozvedu, tak tento (*automatický*) přístup správný není.

Nejtypičtěji se (*co do druhu nákladů*) jedná o:

- náklady na správu majetkové podstaty (*pojištění, daň z nemovitosti, energie dodávané do spravované nemovitosti, tzv. fond oprav, atp.*)
- náklady na prodej majetkové podstaty (*daň z nabytí nemovitosti, daň z přidané hodnoty, je-li dlužník jejím plátcem, odměna a náklady dražebníka, odměna a náklady realitní kanceláře, kolky, atp.*)
- náklady spojené s účetnictvím
- náklady spojené s právním zastoupením (*odměna advokáta*)
- náklady na archivaci

Při účtování těchto nákladů na vrub majetkové podstaty je však třeba si vždy zodpovědět 2 základní otázky:

- 1) Jde o náklad na činnost, ke které je správce povinen dle (*nejen insolvenčního*) zákona nebo rozhodnutí soudu?
- 2) Jde o účelně vynaložený náklad?

Činnosti, ke kterým je insolvenční správce povinen podle zákona

Insolvenční správce je povinen zejména k těmto činnostem[1]:

- vést místo dlužníka soudní spory, zahajovat je a samostatně v nich vystupovat
- zajistit vedení účetnictví (*je-li dlužník podnikatelem*)
- zajistit (*za dlužníka*) plnění povinností podle daňových předpisů
- zajistit odhad majetku, který patří do majetkové podstaty
- provést zpeněžení majetku sepsaného do majetkové podstaty prodejem mimo dražbu

Souhlas se zadáním činností, ke kterým je insolvenční správce povinen, jiným osobám

Činnosti, ke kterým je insolvenční správce povinen, vykonává správce svým jménem a náklady na tyto činnosti jsou zahrnuty ve správcově odměně a nese je ze svého (§ 39 odst. 2 i.p. insolvenčního zákona). Uvedené je pravidlem, třebaže se může při nahlédnutí do insolvenčního rejstříku zdát, že jde naopak o výjimku z pravidla, že uvedené činnosti správce outsourcuje a jejich provedení jinými osobami pak platí z prostředků a na vrub majetkové podstaty. Uvedená praxe „*se zavedla*“ za tichého

přihlížení insolvenčních soudů, které si správci následně vyložili jako souhlas a potvrzení správnosti svého postupu.

Připomeňme si text důvodové zprávy: „*ustanovení 39 odst. 2 osnovy postihuje (jako obecně nežádoucí) praxi, kterou správce přenáší za úplatu na jiné osoby výkon těch činností, pro jejichž zvládnutí byl do funkce ustanoven, přičemž tak činí nikoli na úkor své odměny, nýbrž na úkor majetkové podstaty a tudíž v konečném důsledku na úkor věřitelů. S dílčími zpřesněními jde o období stávajícího § 8 odst. 3 poslední věty ZKV,*“ podle kterého „*činnosti, k nimž je správce povinen, může správce zadat třetím osobám na účet podstaty jen se souhlasem věřitelského výboru.*“

Budiž proto zopakováno a zdůrazněno: **Náklady na činnosti, ke kterým je insolvenční správce povinen podle zákona nebo podle rozhodnutí insolvenčního soudu, jsou zahrnuty v jeho odměně a nese je ze svého.**

Jako každé právní pravidlo, má i toto svoji výjimku. Insolvenční správce může výjimečně splnění těchto činností zadat jiným osobám na účet majetkové podstaty, avšak (*toliko*) se souhlasem insolvenčního soudu a věřitelského výboru (*§ 39 odst. 2 i.m. insolvenčního zákona*).

Budiž zopakováno: **Činnosti, ke kterým je insolvenční správce povinen podle zákona nebo podle rozhodnutí insolvenčního soudu, může zadat jiným osobám na účet majetkové podstaty jen výjimečně, a to se souhlasem insolvenčního soudu a věřitelského výboru.**

Při žádosti o tento souhlas je povinností správce popsat a doložit takové (*výjimečné*) okolnosti, pro které je namíste zadání uvedených činností jiným osobám na účet majetkové podstaty (*proč nemůže předmětnou činnost vykonat sám správce*). Zaměříme-li se na prodej nemovitosti mimo dražbu, tak takovými (*nejtypičtějším*) okolnostmi může být, že dražební prodej byl pro absenci zájemců neúspěšný a nemovitost se přes roční inzerci a prokázanou a kvalifikovanou snahu správce nedaří prodat. Výjimečnou okolností naopak typicky není skutečnost, že insolvenční správce má své sídlo v jiném kraji, než v kterém probíhá insolvenční řízení a kde se nemovitost nachází. Takovou okolností už vůbec není to, že by správce musel vynaložit náklady na inzerci a že s prodejem nemovitostí nemá zkušenosti... (*...na to mám svědky*).

Soudní praxe však dosud není jednotná v tom, zda má být uvedený souhlas (*i v insolvenčních poměrech*) předchozí, nebo postačí dodatečný. Znění ust. § 39 odst. 2 insolvenčního zákona na to odpověď nedává. Mohlo by se tak zdát, že postačí souhlas dodatečný (*typicky se projevující jako „souhlas zástupce věřitelů s konečnou zprávou“*). Důvodovou zprávou dovolávané ust. § 8 odst. 3 i.f. zákona o konkursu a vyrovnání rovněž časově nevymezovalo, kdy má být souhlas dán.

Judikatura k citovanému ustanovení však dovodila souhlas předchozí.[2],[3] To dává smysl, neboť především v době, kdy je souhlas udělován a náklad vynakládán, mohou všichni zúčastnění s plnou odpovědností zhodnotit nezbytnost zadání konkrétní činnosti jiné osobě. Na konci desetiletého konkursního řízení, po dvou změnách v osobě správce, jedné v osobě soudce a změně v cenové hladině je již velmi obtížné posuzovat nezbytnost a účelnost takového zadání. Při prakticky totožném znění relevantní normy a výslovném odkazu v důvodové zprávě není, dle mého názoru, důvod se od předchozího souhlasu odklánět.[4]

Souhlas insolvenčního soudu a věřitelského výboru se zadáním činností, ke kterým je povinen správce, jiným osobám, má charakter souhlasu předběžného.

Následkem absence předchozího souhlasu není neplatnost takového „*zadání*“, nýbrž to, že si insolvenční správce takový náklad nese ze své odměny.[5]

Opět výjimka: Souhlas lze (s účinky předvídanými ust. § 39 insolvenčního zákona) udělit dodatečně v případě neodkladných jednání, např. za účelem odvrácení hrozící škody.[6]

Soudní praxe je také nejednotná v obsahovém výkladu pojmů „zajistit“ či „provést“ určitou činnost. Při vědomí této nejednoty mám nepochybně za to, že insolvenční správce je sám povinen (bez zadání takové činnosti jiné osobě na účet majetkové podstaty)[7]:

- provést zpeněžení majetku sepsaného do majetkové podstaty prodejem mimo dražbu (*bez realitní kanceláře*) a
- vést místo dlužníka soudní spory, zahajovat je a samostatně v nich vystupovat (*bez zastoupení advokátem*).

Účelnost výdajů

Ani předchozí souhlas věřitelského výboru a insolvenčního soudu nezabývá soud práva a současně povinnosti přezkoumat náklady majetkové podstaty z hlediska jejich účelnosti a případně je neschválit.[8],[9]

Závěrem

Závěrem lze tedy shrnout (*a zopakovat*), že náklady na činnosti, ke kterým je insolvenční správce povinen podle zákona nebo podle rozhodnutí insolvenčního soudu, jsou zahrnuty v jeho odměně a nese je ze svého.[10]

Tyto činnosti insolvenční správce může zadat jiným osobám na účet majetkové podstaty jen výjimečně, a to s předchozím souhlasem věřitelského výboru a insolvenčního soudu. Následkem absence tohoto souhlasu není neplatnost takového „zadání“, nýbrž to, že si insolvenční správce takový náklad nese ze své odměny.

Zbývá dodat, že uvedená pravidla a výjimky neplatí při prodeji zajištěného majetku. V takovém případě je insolvenční správce povinen řídit se pokyny zajištěného věřitele. Je-li obsahem tohoto pokynu instrukce, že má prodat nemovitost prostřednictvím realitní kanceláře, je tím současně dán (*minimálně konkludentní*) souhlas s (*přiměřenými*) náklady na odměnu realitní kanceláře.

Tomáš Jirmásek,

soudce Krajského soudu v Praze

--

[1] Obsáhlý katalog činností, ke kterým je správce sám povinen, podal (v poměrech zákona o konkursu a vyrovnání) Nejvyšší soud ČR v usnesení ze dne 30.10.2014, sp.zn. 29 Cdo 2631/2012.

[2] usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 31.8.2010, sp.zn. 29 Cdo 2181/2009, publikované v časopise Soudní judikatura pod č. 42/2011

[3] usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27.11.2013, sp.zn. 29 Cdo 3169/2011

[4] usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 1442/2014-B-52 ze dne 22.7.2015

[5] rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31.7.2013, sp.zn. 29 Cdo 1141/2011

[6] usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26.2.2014, sp.zn. 29 Cdo 2550/2013

[7] usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 30.10.2014, sp.zn. 29 Cdo 2631/2012

[8] usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 1.7.2010, sp.zn. 29 Cdo 66/2007, publikované v časopise Soudní judikatura ročník 2011 pod č. 119

[9] usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19.12.2013, sp.zn. 29 Cdo 2763/2011

[10] usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 31.8.2010, sp.zn. 29 Cdo 2181/2009, publikované v časopise Soudní judikatura pod č. 42/2011

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenční při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenční – judikaturní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)